

17.8.2020

VN/14518/2020-OKM-1

Hallituksen esitysluonnos ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi, jolla ehdotetaan muutettavan ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia, liikenteen palveluista annettua lakia, lakia opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta ja lakia valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin ja valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annettuun lakiin ehdotetaan tehtäväksi ammatillisen koulutuksen rahoituksen myöntämiseen liittyviä muutoksia. Ammatillisen koulutuksen rahoitusosuudet säilytettäisiin varainhoitovuoden 2020 tasossa ja perusrahoituksen harkinnanvaraisina korotuksina myönnettäviä määräaikaista lisämäärärahoja koskevaa sääntelyä tarkennettaisiin. Lisäksi lakeihin tehtäisiin rahoituksen perusteena käytettävän opiskelija- ja työelämäpalautteen keräämiseen liittyviä tarkentavia muutoksia.

Esitys liittyy hallitusohjelman kirjauksiin oppivelvollisuuden korottamisesta 18 ikävuoteen. Oppivelvollisuuden laajentamista ehdotetaan koskemaan perusopetuksen jälkeistä toisen asteen koulutusta siihen asti, kun henkilö täyttää 18 vuotta. Oppivelvollisella tulisi perusopetuksen päättymisen jälkeen hakeutumisvelvollisuus toisen asteen koulutukseen. Opetuksen ja koulutuksen järjestäjille sekä oppivelvollisen asuinkunnalle ehdotetaan uusia oppivelvollisen ohjaus- ja valvontavastuita. Lisäksi esityksessä ehdotetaan säädettäväksi nykyistä laajemmasta maksuttomuudesta toisen asteen koulutuksessa

Elinkeinoelämän keskusliitto EK esittää lausuntonaan seuraavaa:

Suomen menestyminen globaaleilla markkinoilla edellyttää huippuosaamista eri tasoilla. Osaamisvaatimusten kasvu eri aloilla edellyttää, että ammattiosaamisen tasosta ei saa tinkiä. EK kantaa huolta ammatillisen koulutuksen tuottamasta osaamisesta ja opiskelijoiden työelämävalmiuksista. EK ei tue esitystä oppivelvollisuuden pidentämisestä, eikä myöskään kannata ehdotusta rahoitusmallin muuttamisesta kesken rahoitusmallin siirtymäajan. Ammatillisen koulutuksen resursseja ei pidä kohdentaa perusopetuksen puutteiden paikkaamiseen tai maksuttoman toisen asteen kustantamiseen.

Mirja Hannula

17.8.2020

EK ehdottaa rahoitusmallin siirtymäajan pidentämistä vuodella

Eduskunnan sivistysvaliokunta on mietinnössään (SiVM 7/2017) todennut, että ammatillisen koulutuksen rahoitusuudistuksen siirtymäkauden aikana opetus- ja kulttuuriministeriö seuraa ammatillisen koulutuksen uuden rahoitusjärjestelmän vaikutuksia ammatillisen koulutuksen järjestämiseen ja tuo sivistysvaliokunnalle selvityksen tiedoksi vuosittain syysistuntokauden aluksi. Tässä yhteydessä arvioidaan myös perusrahoitusosuuden riittävyttä. Hallituksen esitysluonnoksessa ei ole perusteluja, että näin olisi tehty.

Koska kulunut vuosi on ollut poikkeuksellinen ja haasteellinen myös ammatilliselle koulutukselle, **EK ehdottaa, rahoitusmallin muutoksen sijaan rahoitusmallin siirtymäaikaa pidennetään vuodella.** Tämä on kohtuullista koulutuksen järjestäjien näkökulmasta. Sen sijaan rahoitusmallin muuttaminen kesken siirtymäajan on hyvin kohtuutonta niille koulutuksen järjestäjille, jotka ovat uudistaneet toimintaansa uuden ammatillisen koulutuksen lainsäädännön mukaisesti ja kehittäneet prosessejaan vastatakseen sekä erilaisten opiskelijoiden ja työelämän muuttuviin osaamistarpeisiin.

Työllistymisen painoarvoa rahoitusmallissa ei saa heikentää

Ammattiosaajien työllistyminen edellyttää yhteistyön tiivistämistä työpaikkojen kanssa. Myös **rahoitusmallin on tärkeää ohjata koulutuksen järjestäjiä huolehtimaan opiskelijoiden työllistymisestä tukevasta osaamisesta ja tässä vaikuttavuusrahoituksen rooli on erittäin merkityksellinen.** Vaikuttavuusrahoitusosuuden tavoitteena on kannustaa ja ohjata koulutuksen järjestäjiä kohdentamaan koulutusta niille aloille, joilla on työvoimatarvetta, huolehtimaan koulutuksen työelämävastaavuudesta ja laadusta sekä tarjoamaan edellytyksiä jatko-opintoihin. Perus-, suoritus- ja vaikuttavuusrahoitus ja muodostavat toisiaan tasapainottavan kokonaisuuden. Vaikuttavuusrahoitus varmistaa osaltaan, ettei suoritettuihin tutkintoihin ja tutkinnon osiin perustuva rahoitus ohjaa koulutuksen järjestäjiä toimimaan epätarkoituksenmukaisesti, esimerkiksi suuntaamaan koulutustarjontaansa rahoituksen maksimoinnin mukaisesti työelämän osaamistarpeiden sijasta.

EK korostaa vaikuttavuusrahoituksen merkitystä rahoitusmallin kokonaisuudessa, eikä tue työllistymisen painoarvon pienentämistä. Rahoitusmallin toimivuutta voidaan arvioida vasta siirtymäajan jälkeen.

EK tukee esitystä työelämäpalautteesta osana rahoitusjärjestelmää ja siihen liittyvistä muutoksista lainsäädäntöön. Käyttöäönnoton aikataulua olisi vielä hyvä tarkistaa siten, että se tulisi käyttöön mahdollisimman nopeasti.

Mirja Hannula

17.8.2020

Jatkuvan oppimisen järjestelmää ei saa heikentää

EK on huolestunut oppivelvollisuuden pidentämistä koskevan esityksen ja rahoitusmallin muutoksen vaikutuksista jatkuvan oppimisen järjestelmään ammatillisessa koulutuksessa. Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen ja niiden osien merkitys yrityksille ja yksilöille työuran aikaisen osaamisen kehittämisessä on erittäin suuri. Rahoitusmallin tulee kannustaa koulutuksen järjestäjiä tarjoamaan osaamista yksilöiden erilaisiin tarpeisiin. Työuran aikana aina ei tarvita tutkintoa, vaan uutta osaamista voidaan hankkia tutkinnon osa kerrallaan. Suoritus- ja vaikuttavuusrahoituksella on jatkuvan oppimisen tarjonnan näkökulmasta merkittävä rooli.

Ammatillisen koulutuksen kehittämisessä lähtökohtana tulee olla jatkossakin työelämän ja erilaisten opiskelijoiden tarpeet. Jatkuvan oppimisen merkitys tulee entisestään korostumaan tulevaisuudessa. Suomen ammatillinen koulutus on tällä hetkellä erinomainen esimerkki myös kansainvälisesti siitä, mihin suuntaan koulutusjärjestelmiä tulee jatkuvan oppimisen mahdollisuuksien lisäämiseksi kehittää. Esitys rahoitusmallin muutoksesta heikentää työuran aikaisen osaamisen kehittämisen mahdollisuuksia, eikä sillä päästä tavoitteeseen nostaa työllisyysastetta ja pidentää työuria.

Kunnioitavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Taina Susiluoto

Johtaja, Osaaminen, digi ja HR